

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 656/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. októbra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti BRILANT, a. s., Námestie slobody 25, Humenné, zastúpenej advokátkou JUDr. Monikou Ilčišínovou, advokátska kancelária, Herľanská 547, Vranov nad Topľou, vo veci namietaného porušenia ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7 Cbs 86/2005 z 30. októbra 2013 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 3/2014 z 21. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti BRILANT, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júla 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti BRILANT, a. s., Námestie slobody 25, Humenné (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom

Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Cbs 86/2005 z 30. októbra 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obo 3/2014 z 21. apríla 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

Z predloženej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka spolu s obchodnou spoločnosťou DARTS, spol. s r. o., Košice, Brigádnická 2, Košice, sa žalobou doručenou krajskému súdu domáhali proti odporcovi spoločnosti Transpetrol a. s., [REDACTED], Šumavská 38, Bratislava (ďalej len „odporca“), uloženia povinnosti a nahradenia prejavu vôle podať príslušnému centrálnemu depozitárovi cenných papierov žiadosť o vykonanie zmien v zozname akcionárov odporcu. Krajský súd v uvedenej veci rozhodol napadnutým rozsudkom, ktorým žalobu zamietol. Proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa podali žalobcovia odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Podstata námietok sťažovateľky spočíva v tvrdení, že odvolací súd nesprávne konštatoval, že odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku krajského súdu ako súdu prvého stupňa nie je arbitrárne, nepreskúmateľné alebo neodôvodnené. Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje na veľmi krátke odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu a tvrdí, že *„najvyšší súd SR v potvrdzujúcom rozsudku potreboval na obhájenie takéhoto krátkeho odôvodnenia prvostupňového rozsudku rozsah takmer 7 strán... Sťažovateľ je toho názoru, že Najvyšší súd SR nahrádzal svojim odôvodnením nedostatočné odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Bratislave namiesto toho, aby túto procesnú vadu Krajského súdu v Bratislave vytkol, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie prvostupňovému súdu.“*

Namietané porušenie svojho základného práva vlastníť majetok sťažovateľka vidí v tom, že *„Krajský súd v Bratislave, aj Najvyšší súd SR v odôvodnení rozsudku uvádzajú, že sťažovateľ nemohol nadobudnúť akcie TRANSPETROL a.s. v exekučnom konaní, pretože tieto exekúciu nepodliehali“*.

Sťažovateľka ďalej argumentuje a tvrdí, že *„porušenie jeho práva na spravodlivý proces zakotvený v čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru spočívajúci v odňatí práva*

konat' pred súdom“. V tejto súvislosti namieta, že ospravedlnila „svoju neúčast' na pojednávaní dňa 30.10.2013 a požiadal o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu, ktorým bola práceneschopnosť jediného štatutárneho zástupcu [REDAKOVANÉ]... [REDAKOVANÉ] ako jediný člen predstavenstva mal vedomosť o tom, že je jediným štatutárnym zástupcom, disponoval listinami preukazujúcimi vzdanie sa funkcií ostatných dvoch členov predstavenstva.“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, uvedené rozhodnutia všeobecných súdov zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná náhradu trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

1. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok krajského súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný

súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať označený napadnutý rozsudok krajského súdu, keďže ho už meritórne preskúmal na základe odvolania najvyšší súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľke ochranu jej právam.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie odmietol (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 311/2014).

2. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu predovšetkým namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň namietala aj porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Podstata jej argumentácie spočíva v námietke nedostatočného a arbitrárneho odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý bol odstránený až odôvodnením napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, čím podľa sťažovateľky najvyšší súd suploval nedostatočné odôvodnenie súdu prvého stupňa. Sťažovateľka vlastne namieta porušenie dvojinstančnosti konania, teda uvádza dôvod štandardne zakladajúci dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Aj ostatné námietky sťažovateľky výslovne smerujú k námietke odňatia možnosti konať pred súdom z dôvodu, že súd neakceptoval jej ospravedlnenú neúčast' na pojednávaní konanom 30. októbra 2013.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

Podľa § 237 písm. f) *OSP* dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Ústavný súd pripomína, že dovolanie považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom) (m. m. II. ÚS 31/00, II. ÚS 102/04, III. ÚS 182/2012).

Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochranu pred ústavným súdom nemožno využiť súčasne alebo pred inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy naďalej dochádza k porušovaniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 21/02).

V situácii, keď dôvody sťažnosti sú koncentrované do námietok odňatia možnosti konať pred súdom v dôsledku porušenia princíp dvojinstančnosti konania a neakceptovania jej ospravedlnenej neúčasti na pojednávaní konanom 30. októbra 2013, sťažovateľke nič nebránilo podať proti rozhodnutiu najvyššieho súdu dovolanie, pričom prípustnosť svojho dovolania mohla oprieť o citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku a v rámci dovolacieho konania sa domáhať ochrany svojich označených práv podľa ústavy a dohovoru. Podľa zistenia ústavného súdu však sťažovateľka dovolanie nepodala, preto je potrebné urobiť záver, že nevyčerpala dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktoré jej zákon na ochranu jeho práv účinne poskytuje a na ktorého využitie bola oprávnená.

Ústavný súd preto považuje sťažnosť sťažovateľky za neprípustnú. Uvedený záver sa týka aj tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, keďže v rámci procesne prípustného dovolania sa mohla domáhať ochrany označeného hmotného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Nad rámec už uvedených dôvodov odmietnutia sťažnosti sťažovateľky ústavný súd v záujme poskytovania materiálnej ochrany základných práv a slobôd považoval za vhodné vecne sa vyjadriť aj k jednotlivým námietkam sťažovateľky. Pokiaľ ide o námietku nahradenia nedostatočného odôvodnenia prvostupňového rozsudku krajského súdu rozsiahlym odôvodnením napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd uvádza, že práve postupom najvyššieho súdu, ktorý podľa názoru sťažovateľky nedostatočné odôvodnenie prvostupňového rozsudku odstránil, jej bola poskytnutá súdna ochrana v požadovanej kvalite, a preto z tohto dôvodu ani nemohlo materiálne dôjsť k porušeniu jej označených procesných práv.

Pokiaľ ide o námietku neakceptovania ospravedlnenia neúčasti štatutára na označenom pojednávaní, ústavný súd konštatuje, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že ospravedlnenie nemalo zákonné náležitosti, aby mohlo byť akceptované, a navyše, v zmysle internetového úplného výpisu z Obchodného registra Slovenskej republiky v rozhodnom čase [REDAKOVANÉ] nebol ani účastníkom konania ani jeho zástupcom. Najvyšší súd v tejto súvislosti ďalej tiež uviedol, že *„po desiatich rokoch konania rozhodol vo veci na jedenástom vytýčenom termíne pojednávania. Prítomnosť žalobcov na pojednávaní nebola potrebná, pretože v desať rokov trvajúcim konaní mali nespočetné množstvo príležitostí predniesť svoje tvrdenia ústne, podávať návrhy, predkladať listiny a navrhovať dôkazy.“*. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje nedôvodnosť tejto námietky sťažovateľky.

Sťažovateľka namietala aj porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy s tvrdením, že došlo *„k porušeniu princípu zásady právnej istoty a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí súdu“*.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho napadnutého rozsudku k tejto námietke sťažovateľky okrem iného uviedol, že „v čase vykonania exekúcie, v zmysle platných právnych predpisov v roku 1998, akcie Transpetrolu a. s. nebolo možné postihnúť exekúciou, lebo osobitný zákon ich predaj zakazoval, tzn. tieto akcie boli z exekúcie vylúčené priamo zákonom“.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v zmysle dotknutého článku ústavy majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.

Podľa názoru ústavného súdu argumentácia najvyššieho súdu uvedená v odôvodnení napadnutého rozsudku je dostatočná. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku dal sťažovateľke ústavne konformné odpovede na všetky jej relevantné námietky. V žiadnom prípade argumentáciu najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú. Na tomto závere nemôže nič zmeniť okolnosť, že sťažovateľka má na celú vec odlišný názor a s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu nesúhlasí. Táto okolnosť totiž sama osebe nemôže spôsobiť porušenie označených práv sťažovateľky, preto aj prípade prípustnosti sťažnosti by bola sťažnosť v tejto časti odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2016